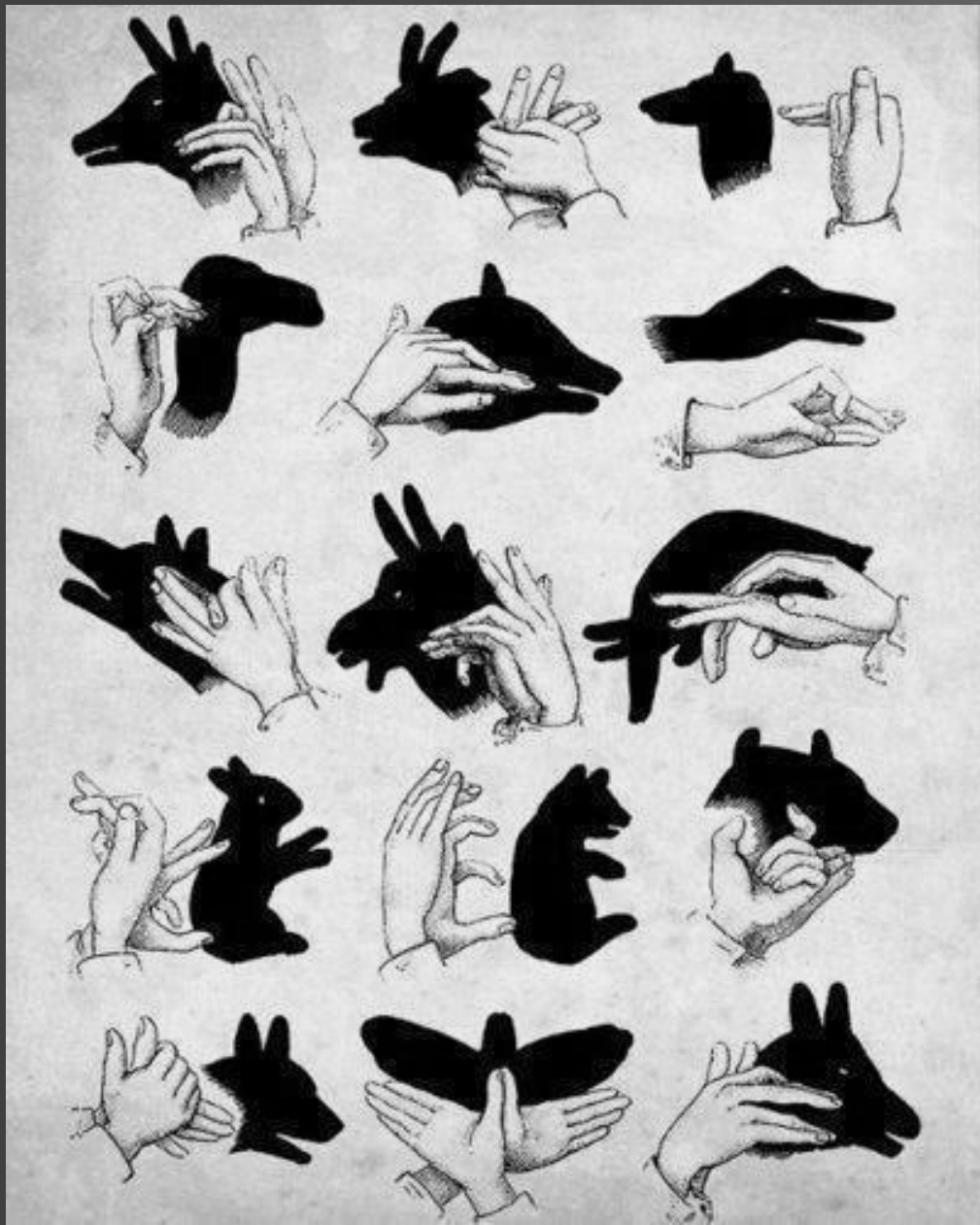

Les ombres

Què és l'ombra? Com es fa?

Una ombra és una part que no veiem il·luminada. Per tenir una ombra sempre cal llum (el sol, una espelma, una llanterna...) i algun objecte que sigui opac, i que, per tant, no deixi passar la llum. Però no només els objectes fan ombra. Ho havies pensat mai, que tots en tenim una, d'ombra? Hi ha ombres que estan estàtiques, perquè la font de llum que les genera també ho està. També hi ha ombres que es van movent com, per exemple, l'ombra que totes les coses fan quan els toca la llum del sol.

> Ramon Casas

> Pompeu Gener

> Àngel Guimerà

Aquestes figures que veus aquí tenen història! Són personatges de principis del segle XX que va construir l'artista Ramon Casas pel teatre d'ombres que es feia al cafè dels Quatre Gats, a Barcelona. Tots són retrats dels seus amics, diferents escriptors i artistes de l'època del Modernisme... Fixa't que tenen diferents parts articulades i que estan plenes de detalls. I el sistema per poder-les moure? Un suport central i petits filferros que poden moure les diferents parts del cos. Les articulacions estan fetes amb filferro caragolat amb la punta de les alicates, forada el cartó de les dues parts que vols unir i pots acabar l'altre extrem de la mateixa manera.

Les ombres xineses

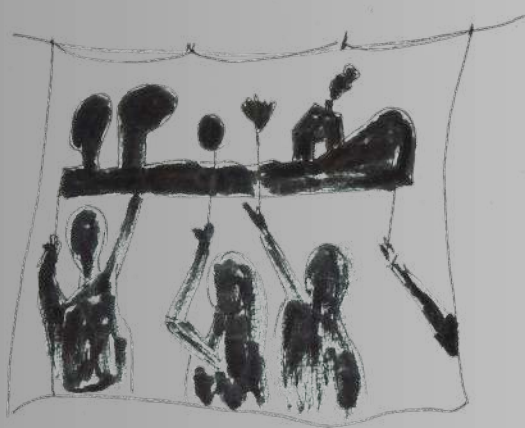
Fes ombres amb les mans. Potser la manera més senzilla per projectar l'ombra d'una figura és utilitzar les mans. Pots col·locar-les de manera que la forma fosca que projectes a la paret vagi dibuixant la silueta de diferents personatges i animals que poden quedar-se quiets o bé anar movent-se. Pots usar una o les dues mans alhora i també tots els dits. Busca quins animals pots aprendre a fer en aquest vídeo. Segur que hi ha més possibilitats de les que havies pensat fins ara. Mira aquest vídeo: 24 Guess the hand shadow animal (t.ly/7ku-QK).

Les escenes del teatre d'ombres les podem situar en un petit escenari que també podem fer nosaltres mateixos. Podem usar una capsa de cartró o bé fer un marc a partir d'una fullola. Pots ser tan creatiu com vulguis! Busca un nom ben suggerent pel teu teatre, decora'l tant com vulguis o fes servir un llençol per crear una història gegant on la teva ombra també és part de la representació!

Un dels elements clau per poder crear el teatre d'ombres és la font de llum. Tens diverses opcions i segons la que triïs, l'efecte serà diferent. Pots escollir una

làmpada de taula o bé una llanterna. Com més potent i regulable sigui la llum, més creatiu podràs ser en les teves històries... Les fonts de llum més grans creen unes ombres més suaus, i poden arribar a fer que l'ombra es vegi doble. Les fonts de llum més potents, de diàmetre més petit, donaran siluetes més nítides. És important que experimentis com canvien les ombres si vas variant la distància entre la font de llum, les figures i la roba o superfície on es projecten. Pots anar movent aquesta font de llum, per anar canviant les escenografies de la teva història.

Materials instruccions per les figures i com articular-les

Pots fer servir materials molt senzills per construir les teves figures, i aprofitar cartró reciclat d'algun paquet de cereals o galetes. No calen eines sofisticades, segur que per casa teniu unes bones tisores, un tallador de filferro i unes alicates de punta fina. Et caldrà el següent: Paper gruixut, cartró prim, o algun plàstic que es pugui retallar fàcilment. Cinta de paper. Filferro ben prim, el de jardineria va bé. Un bastonet de fusta, com els de menjar xinès.

Imagina i construeix la teva rondalla d'ombres.

En el teatre d'ombres pots explicar el què vulguis, i pots situar l'acció on vulguis! Quins seran els teus personatges? Pot una muntanya ser la protagonista? És clar que sí! També pots explicar una història que se situï en el passat, en el present o en el futur.

Per començar a inspirar-te pots fer servir el dibuix que hi ha darrere... hi ha un home que cull pomes, què creus que en farà? I una dona que dona alimenta les gallines... Què deu estar pensant? També hi ha animals... Els reconeixes? Podríem imaginar que poden parlar? De fet, és una escena on falta la gran protagonista: la nostra Roca de Migdia, el nostre rellotge d'ombra que marca les hores per tots els habitants del poble. Pots utilitzar el dibuix per calcar les figures o bé, si vols, en pots fer una còpia i retallar-les. Recorda que pots articular els personatges per fer-los encara més expressius. El dibuix recull tot un grup de persones ocupades amb diferents tasques i els animals que conviuen amb elles. Què creus que passarà després? És de bon matí? O ja ha passat el migdia? Pots sentir com repiquen les campanes? És només un punt de partida per les teves pròpies històries.

Poemes i cançons amb ombres

Com han dit l'ombra, els poetes? Quines emocions podem expressar a través de les ombres? Podem fer-nos amics de la nostra pròpia ombra? Sabem com és?

El cor humà és com una casa a quatre vents: per tres hi toca ara el sol, ara l'ombra, però el quart està reservat a l'ombra exclusivament.
Víctor Català, «Pòrtic», Ombrívoles)

*De llums i ombres VII
Esmunyedissa
enyora la textura
l'ombra de l'ombra
Nora Albert. Des de l'illa, 2008*

*Quan s'acaba el festí,
els convidats no em fugen:
veus ací una tristor
que mai no l'he coneguda.*

*Petita festa
Prenc un flascó de vi
i entre les flors bevia.
Som tres: la lluna, jo
i l'ombra que em seguia.*

*Si me'n torno al casal,
em segueix l'ombra muda,
i una mica més lluny
m'acompanya la lluna.*

Li Po, traducció: Marià Manent

*No sap beure, per sort,
la lluna, bona amiga,
i a la meva ombra mai
la set no l'angunia.*

> Toti Soler Trio i Gemma Humet
PETITA FESTA (t.ly/_WPZg)

*Quan canto, veus ací
la lluna que s'ho mira;
quan em poso a dansar,
l'ombra em fa companyia.*

> Petita Festa (t.ly/Xundo)